

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2021-10-03

21.02.2022.

Satversmes tiesa izbeidz tiesvedību lietā par prasību pirms
ieceļošanas Latvijā veikt Covid-19 testu

Satversmes tiesa 2022. gada 18. februārī pieņēma lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2021-10-03 “Par Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” 35.³ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 98. panta otrajam teikumam”.

APSTRĪDĒTĀ NORMA

Atbilstoši Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” 35.³ punktam (redakcijā, kas bija spēkā no 2021. gada 12. februāra līdz 2021. gada 15. jūnijam¹) personai pirms ieceļošanas Latvijā bija jāveic Covid-19 tests vai jāuzrāda cits dokuments, kas apliecina, ka persona nav infektioza.

¹ 35.³ Persona var ceļot uz Latvijas Republiku, ievērojot šādas prasības:

35.³ 1. ja persona 72 stundas pirms iekāpšanas pārvadātāja transportlīdzeklī vai ieceļojot ar transportlīdzekli, kas neveic komercpārvadājumu, pirms ieceļošanas Latvijā ir veikusi Covid-19 testu (infekcijas molekulāri bioloģisko testu ar polimerāzes ķēdes reakciju (PKR)) un šī testa rezultāts ir negatīvs. Testa rezultātus uzrāda pārvadātājam pirms iekāpšanas transportlīdzeklī vai pēc pieprasījuma Valsts robežsardzei, Valsts policijai vai Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu un muitas policijai angļu, franču, vācu vai krievu valodā. Ja testa rezultātus pārvadātājam uzrāda pirms iekāpšanas transportlīdzeklī, tie var būt arī tās valsts valodā, no kuras ceļo uz Latvijas Republiku. Ja testa rezultātus Valsts robežsardzei, Valsts policijai vai Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu un muitas policijai uzrāda, iebraucot Latvijā no Igaunijas Republikas un Lietuvas Republikas, testa rezultātus var uzrādīt arī lietuviešu vai igauņu valodā;

35.³ 2. ja uzrāda citu medicīnisku dokumentu, kas apliecina, ka persona nav infektioza;

35.³ 3. persona, ieceļojot ar transportlīdzekli, kas neveic komercpārvadājumu, apliecina šo noteikumu 35.³ 1. vai 35.³ 2. apakšpunktā minētā dokumenta esību, aizpildot apliecinājuma anketu informācijas sistēmas tīmekļvietnē (covidpass.lv) elektroniski un, ja nepieciešams, uzrāda šo noteikumu 35.³ 1. vai 35.³ 2. apakšpunktā minēto dokumentu Valsts robežsardzei vai Valsts policijai;

35.³ 4. ja persona izmanto pārvadātāja transportlīdzekli, tā uzrāda pārvadātājam šo noteikumu 35.³ 1. vai 35.³ 2. apakšpunktā minēto dokumentu. Starptautiskais pārvadātājs vizuāli pārliecinās, ka persona iesniegusi šo noteikumu 35.³ 1. vai 35.³ 2. apakšpunktā minēto dokumentu. Ja minēto dokumentu nevar uzrādīt, pārvadātājs atsaka personai iekāpšanu transportlīdzeklī.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMA

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 98. panta otrais teikums: “Ikviens, kam ir Latvijas pase, ārpus Latvijas atrodas valsts aizsardzībā, un viņam ir tiesības brīvi atgriezties Latvijā.”

LIETAS FAKTI

Lieta ierosināta pēc privātpersonas pieteikuma. Pieteikuma iesniedzēja ir Latvijas pilsoņe, kura jau vairākus gadus dzīvo Vācijā. Pieteikuma iesniedzēja regulāri dodas uz Latviju un bija plānojusi to darīt arī 2021. gada janvāra otrajā pusē vai februārī, izmantojot pasažieru aviopārvadātāja pakalpojumus.

Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, apstrīdētajā normā paredzētā prasība pirms ieceļošanas Latvijā veikt Covid-19 testu nesamērīgi ierobežo viņai Satversmes 98. pantā ietvertās tiesības brīvi atgriezties Latvijā.

TIESAS SECINĀJUMI

Satversmes tiesa atzina, ka tiesības brīvi atgriezties Latvijā attiecas citstarp uz Latvijas pilsoņu kopumu, kas ir piesaistīts Latvijas teritorijai. Tautas gribas – dzīvot demokrātiskā tiesiskā valstī – īstenošana tiesiskos apstākļos ir iespējama tikai noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā. Tikai šajā – Latvijas – teritorijā Latvijas pilsoņi var dzīvot, pilnvērtīgi baudot Satversmē ietvertās tiesības. Ņemot vērā minēto un Latvijas starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā, Satversmes tiesa secināja, ka Latvijas pilsoņu tiesības brīvi atgriezties Latvijā ir absolūtas un nedrīkst tikt ierobežotas. [14.1.-14.3.]

Satversmes tiesa uzsvēra, ka Latvijas pilsonis Latvijā var atgriezties dažādos veidos: šķērsojot sauszemes robežu vai ieceļojot caur ostu, lidostu, dzelzceļa staciju vai citādi. Tomēr ir jānošķir personas tiesības atgriezties Latvijā no personas vēlmes un iespējas šai nolūkā izmantot konkrētu transporta veidu un jāpatur prātā, ka nevienam nav subjektīvu tiesību uz, piemēram, avioreisu. Latvijas pilsoņa tiesības brīvi atgriezties Latvijā tiek ierobežotas tikai tad, ja valsts ir radījusi nepārvaramus šķēršļus, kas atgriešanos Latvijā padara neiespējamu. [14.1.]

Satversmes tiesa secināja, ka Latvijas pilsoņiem, kuri Latvijā ieceļoja ar tādu transportlīdzekli, kas neveic komercpārvadājumus, un kuriem veiktā Covid-19

testa rezultāts bija pozitīvs, ieceļošana Latvijas teritorijā netika ierobežota. Turklāt Valsts robežsardze, vērtējot personas individuālos apstākļus, varēja izdarīt izņēmumus no apstrīdētajā normā paredzētā pienākuma. Visbeidzot – Latvijas pilsoņi nepieciešamības gadījumā varēja saņemt materiālo palīdzību, lai segtu citstarp ceļa izdevumus no personas atrašanās vietas uz galamērķa valsti, kā arī ar izceļošanas formalitātēm saistītos izdevumus.. Ņemot vērā minēto, Satversmes tiesa norādīja, ka apstrīdētā norma varēja radīt personai zināmu apgrūtinājumu, jo kavēja ieceļošanu tai vēlamajā veidā. Tomēr tas nav uzskatāms par nepārvaramu šķērsli – Latvija savam pilsonim nebija aizliegusi ieceļot un nebija slēgusi savas robežas. Tādējādi nav konstatējams, ka Pieteikuma iesniedzējai būtu aizskartas Satversmes 98. panta otrajā teikumā ietvertās tiesības brīvi atgriezties Latvijā. [16.]

- **Satversmes tiesa nolēma:**

izbeigt tiesvedību lietā Nr. 2021-10-03 “Par Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” 35.³ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 98. panta otrajam teikumam”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Lēmuma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā:
https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2021/03/2021-10-03_lemums_par_tiesvedibas_izbeigšanu.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzi informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803

Video par Satversmes tiesu šeit.